POMALÁ POŠTA #4:
SLOVENSKO NA CESTE DO PEKL*AI*

JESEŇ | OKTÓBER 2026

Milé a milí,

„Už dnes je umelá inteligencia jedným z najvýznamnejších stimulov hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosti mnohých krajín. V nasledujúcich desaťročiach bude umelá inteligencia zásadným spôsobom ovplyvňovať všetky aspekty nášho života."

Toto ste sa mohli dočítať v roku 2019 na stránke Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR.

Vtedy zároveň oznámilo vznik slovenského Centra pre umelú inteligenciu AIslovakIA. Slovensko totiž chce byť európskym lídrom v AI sektore, a v tomto zmysle prezident Pellegrini a neskôr aj vláda tento rok oznámili plán postaviť prvé AI dátové centrum v Bratislave alebo v Málinci. Rozvoj AI má podporu všetkých politických strán. Je teda všetko v poriadku?

Umelá inteligencia je príkladný prípad nedemokratickej technológie, ktorá v súčasnom systéme bude slúžiť primárne kapitalistom a veľkým biznisom a popritom pretvorí celú spoločnosť na svoj obraz, či sa nám to páči alebo nie.

V snahe udržať pri živote zastaralý mýtus o neutrálnosti technológie, štát podsúva možnosti zlepšovania v zdravotníctve alebo v školstve. Lenže tieto sektory potrebujú skôr viac ľudí so skutočnou aj emocionálnou inteligenciou. Extrémny nárast úzkostí a depresií po covide svedčí o tom, že ľudia pre šťastie nepotrebujú viac digitalizácie. Znie to možno banálne, ale ľudia potrebujú ľudí. Lenže toto riešenie nevytvára ekonomický rast ani nezvyšuje konkurencieschopnosť. Tak sa život musí viac digitalizovať. A to v čím skoršom veku. Cez AI plyšáky od 3 rokov rodičia už teraz môžu prispieť k rastu HDP (ale nie detí).

Po ľuďoch AI zaútočí aj na prírodu a klímu. Súčasný rozvoj AI totiž nie je kompatibilný s klimatickými cieľmi. Obrovské dátové centrá, nevyhnutné „motory AI", spotrebujú už 1,5 % celosvetovej elektriny a tento pomer sa má viac ako zdvojnásobiť do roku 2030. Táto spotreba by predstavovala viac ako dvojnásobok ročných emisií krajín ako Francúzsko. Okrem toho, veľké dátové centrum môže spotrebovať až 19 miliónov litrov vody za deň, čo predstavuje priemernú dennú spotrebu cca 190 000 Slovákov. 80 % tej vody je pre ľudské potreby stratené formou vyparovania.

Toto sa deje práve v čase, keď Svetová meteorologická organizácia poukázala na alarmujúci stav zásob sladkej vody, ktoré rekordne klesajú. Ako sme spomenuli v augustovom newslettri, toto leto museli byť pre príliš nízku hladinu vody alebo pre príliš teplú vodu v riekach odstavené jadrové elektrárne po celej Európe.

AI teda zvyšuje tlak na zdroje – elektrinu a vodu – ktorých bude v budúcnosti čoraz menej. Čas, kedy sa vlády budú musieť rozhodovať medzi AI a ľuďmi, môže prísť teda skôr, než si myslíme...

Treba teraz bojovať proti rozvoju AI a jej novým dátovým centrám predtým, než nám nezostane nič iné, ako plakať nad jej škodami.

nerast na Slovensku

V septembri sme sa s niektorými z vás stretli na premietaniach filmu The Cost of Growth v Košiciach a Bratislave.

Tento mesiac sme mali tiež možnosť oprášiť náš nerastový kvíz na podujatí Emo Night SK/CZ v Novej Cvernovke. Gratulujeme výhercom a ďakujeme všetkým, ktorí sa zapojili!

Nechýbalo ani tradičné mesačné stretnutie pri nápojoch v Meetnici.

POĎ SA S NAMI NAPIŤ
v utorok 29.9.
o 18.00
BRATISLAVA
Meetnica, Mýtna

nerast.sk
EMONIGHT
26SEP2026 BRATISLAVA
NOVÁ CVERNOVKA
vstupenky v predaji na tootoot.fm

Join at
slido.com
#5940 295
Kvíz:
Iný svet
je
NUTNÝ!

ATTENTION
THANKS FOR YOUR
ATTENTION

Raj digitálnej ekonomiky vyzerá po nástupe umelej inteligencie skôr ako peklo.

Náš člen Nicolas Giroux zhŕňa v tomto článku obrovskú, rastúcu a alarmujúcu materiálnu stopu umelej inteligencie, o ktorej sa málo rozpráva.

Demonštranti vstúpili na stavenisko dátového centra spoločnosti Google a vyvesili plagát s nápisom „Dátové centrum nie, ďakujeme" Kronstorf, Rakúsko, 30. augusta 2026. Zdroj: IMAGO/Wolfgang Simlinger via Reuters Connect

Viac tu

Nie spaľovni Slovnaftu!

Minister životného prostredia Taraba bol odvolaný, ale tesne predtým ešte stihol schváliť antiklimatickú a protiľudskú spaľovňu Slovnaftu... Koniec boja? Nie!

Znepokojené matky sa rozhodli Ministerstvo životného prostredia zažalovať a potrebujú našu finančnú pomoc na pokrytie advokátskych nákladov. Je to výborná správa. Súdna cesta je totiž často rozhodujúca pre víťazstvo. Pošlime im teda silu, podporu a prostriedky!

Viac tu

Čo nás ešte toto túto jeseň čaká?

Pozývame vás na vegánsku večeru do kpBUNT už 25. 10.! Môžete sa tešiť na chutné jedlo a, dúfame, aj podnetné debaty.

Koncom mesiaca sa opäť stretneme pri nápoji v Meetnici - dátum v BA ešte upresníme, v KE sa stretneme vo štvrtok 22.10. o 18.00 v Ponqu.

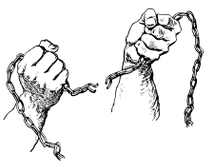
O ďalších jesenných aktivitách vám dáme včas vedieť! 🍂

ZO SVETA

ČLÁNOK

Krátky názorový blog sociologičky Zuzany Fialovej o mediálnom obraze študentských protestov vo Francúzsku. (SK)

„Ide tu o životy detí a my riešime horiace koše či múry fabriky. Pohovorme si o násilí."

Viac tu

ŠTÚDIA

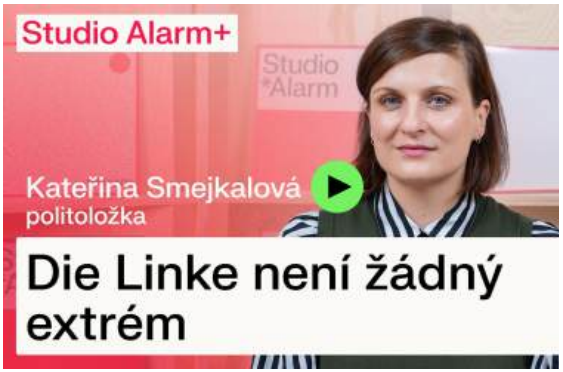
Zdanenie mimoriadne bohatých sa často vníma ako kompromis medzi zvýšením príjmov a rizikom odchodu podnikateľov a kapitálu. Na základe série nedávnych nórskych daňových reforiem sa zistilo, že ekonomické dôsledky zdanenia majetku sú podstatne menšie, než naznačuje verejná diskusia. (EN)

Viac tu

PODCAST

Čo hovoria výsledky regionálnych volieb o súčasnom Nemecku? Prečo v Berlíne uspela Die Linke a prečo ďalej rastie podpora AfD? Politologička Kateřina Smejkalová vysvetľuje, ako vyzerá program nemeckej ľavice, či sú obvinenia z extrémizmu opodstatnené a čo výsledky volieb prezrádzajú o súčasnom smerovaní nemeckej spoločnosti. (CZ)

Viac tu

ČLÁNOK

Tomáš Profant sa vo svojom novom článku vracia k otázke globálnych nerovností a ukazuje, že napriek desaťročiam ekonomického rastu zostáva priepasť medzi bohatými a chudobnými krajinami (ne)prekvapivo odolná. (SK)

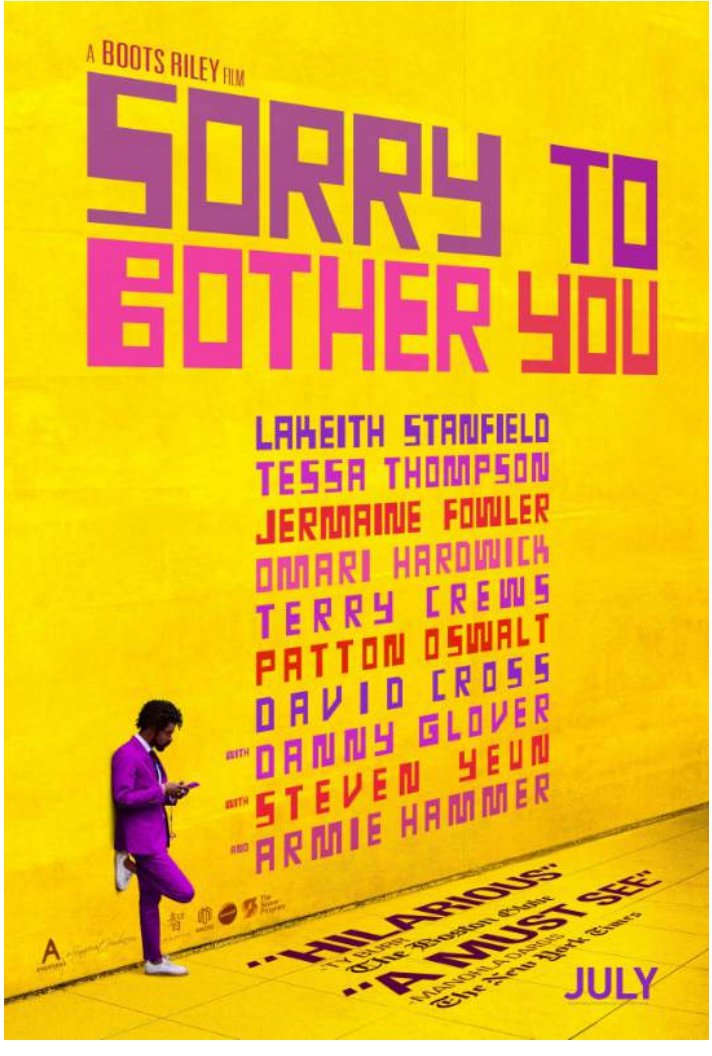

Viac tu

Sorry to Bother You

Je vtipná, nápaditá a mimoriadne nekonvenčná satira, ktorá sleduje osud mladého telemarketéra, ktorému náhly kariérny úspech otvorí dvere k bohatstvu a spoločenskému postaveniu, zároveň ho však núti vyrovnať sa s náročnými otázkami týkajúcimi sa identity, solidarity a ceny za „úspech“.

Film ponúka podnetné skúmanie kapitalizmu, rasových otázok, práce a napätia medzi individuálnym postupom a kolektívnym bojom.

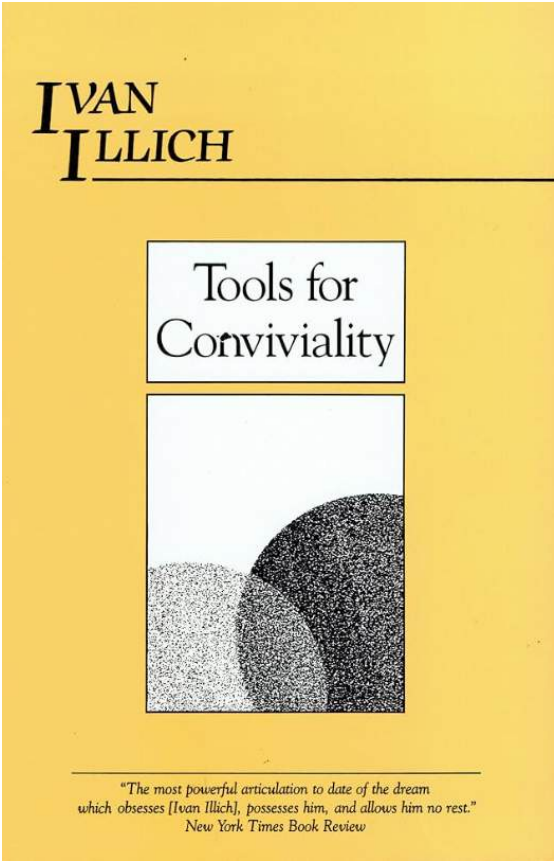

KNIHA MESIACA

Každý mesiac ti odporúčame knihu, ktorú si dokonca môžeš od nás požičať!

Tools for Conviviality - Ivan Illich

Objavte majstrovské dielo nerastového priekopníka, anarchistu, filozofa a kňaza Ivana Illicha. V tejto knihe Illich popisuje, ako môže vyzerať low-tech spoločnosť a apeluje na zavedenie „konviviálnych“ technológií, teda technológií, ktoré podporujú „žitie spolu“ (con-vivir). Ukazuje, že demokratická kontrola technologického vývoja nie je len o ochrane prírody, ale predovšetkým o našej kolektívnej slobode. V čase AI a iných komplexných technológií v rukách úzkej kapitalistickej elity, na ktorých sme všetci závislí, je táto kniha prevratná.

Jazyk: angličtina, 128strán, 1973

Ak máš záujem si ju požičať, napíš Nikovi na nico@nerast.sk. Kaucia je 5€ + prípadné poštovné na posielanie knihy späť.

MEME MESIACA

nerast